

Mats Manhammar

046-359 49 57

mats.manhammar@lund.se

Utbildningsnämnden

Yttrande över: Remiss i ärende "Förslag till huvudmannaskap för måltidsorganisation i Lunds kommun", KS 2017/0046

Sammanfattning

Utbildningsnämnden ska enligt remiss från kommunstyrelsen yttra sig över "Förslag till huvudmannaskap för måltidsorganisation i Lunds kommun".

Förslaget innebär ett samlat huvudmannaskap för kommunens måltidsorganisation. Bedömningen är att samordningsvinster, ökad likvärdighet, kvalitetsförbättringar och ett mer effektivt resursnyttjande skulle möjliggöras av ett samlat huvudmannaskap för måltider. Förslaget innebär ett fokus på att utveckla styrning, ledning, processer och dialog mellan beställande nämnd och utförande nämnd för att förtydliga roller och ansvar.

Utbildningsnämnden tillstyrker förslaget till ett samlat huvudmannaskap för kommunens måltidsorganisation.

Beslutsunderlag

Utbildningsförvaltningens tjänsteskrivelse
2021-01-14 (denna skrivelse)
Kommunkontorets tjänsteskrivelse 2020-11-05
Måltidsutredning delrapport - Omvärldsanalys
Måltidsutredning delrapport - Nuläget i Lund
Måltidsutredning delrapport - Slutrapport
Protokollsutdrag KS 2019-11-06 § 272
Protokollsutdrag servicenämnden 2019-09-18 § 69
Servicenämndens utredning avseende samlad måltidsorganisation

Barnets bästa

Denna tjänsteskrivelse utgör ett underlag för beslut i syfte att säkerställa barnets bästa. Nu aktuellt beslut bedöms sammantaget stå i överensstämmelse med barnets bästa.

2021-01-14

Diarienummer
UN 2020/

Ärendet

Ansvar för måltidsverksamheten i Lunds kommun är fördelat på flera av kommunens nämnder. De nämnder som främst hanterar måltider i sina verksamheter är: barn- och skolnämnden, utbildningsnämnden, vård- och omsorgsnämnden, socialnämnden, kultur- och fritidsnämnden samt servicenämnden.

Dagligen tillhandahålls en mängd måltider i kommunens olika verksamheter. Under år 2019 köpte kommunen livsmedel till ett värde av 120 miljoner kronor, därtill kommer kostnader för tillagning, servering osv. Uppskattningsvis serverades det under våren 2019 dagligen cirka 27 500 lunchportioner endast i förskolan, grundskolan och gymnasieskolan. För att producera, hantera, transportera och servera denna kvantitet krävs det att kommunen har en effektiv organisation för måltider samt har en gemensam målbild av vad man vill uppnå med måltiderna.

I september 2017 gav kommunstyrelsen servicenämnden i uppdrag att genomföra en analys av kommunens måltidsorganisation i syfte att identifiera om det finns samordningsvinster och kvalitetsförbättringar om ansvaret för måltidsverksamheten i kommunen läggs hos en huvudman. Måltidsverksamheten är omfattande och mångfacetterad och i servicenämndens utredning gjordes avgränsningar. I underlaget ingick 37 grundskoleenheter inom servicenämndens och barn- och skolnämndens verksamhetsområde. Måltidsorganisationen kartlades och granskades i syfte att framställa en nulägesbild och identifiera eventuella skillnader mellan huvudmännen. Datainsamling och analys gjordes avseende: kostnader, inköpsstatistik, livsmedelssäkerhet samt kartläggning av organisation.

Slutsatsen i utredningen var att samordningsvinster, ökad likvärdighet, kvalitetsförbättringar och ett mer effektivt resursnyttjande skulle möjliggöras av ett samlat huvudmannaskap för måltider.

Utifrån slutsatsen i servicenämndens utredning beslutade kommunstyrelsen i november 2019 att ge kommunkontoret i uppdrag att, i samverkan med berörda förvaltningar, genomföra en fördjupad utredning och baserat på denna ta fram ett förslag över hur huvudmannaskapet för kommunens måltidsorganisation bör se ut. Utredningen har genomförts under hösten 2020 och består av tre delrapporter: Omvärldsanalys, Nuläget i Lund samt Slutrapport.

I omvärldsanalysen konstateras att det finns för- och nackdelar med alla organisationsformer. Oavsett organisation är det viktigt med tydliga mål, roller och ansvar. En annan erfarenhet är att det

2021-01-14

Diarienummer
UN 2020/

tar tid att uppnå samsyn och klargöra gränsdragning mellan en måltidsorganisation och kärnverksamheten.

I nulägesbeskrivningen redogörs för att de nämnder i kommunen som hanterar mat och måltider inom sina verksamheter är: barn- och skolnämnden, utbildningsnämnden, vård- och omsorgsnämnden, socialnämnden kultur- och fritidsnämnden samt servicenämnden. Utbildningsnämnden vill här påtala att ett fel har smugit sig in i utredningen. Det anges att det i gymnasieverksamheten endast serveras lunch. Detta påstående är felaktigt, eftersom gymnasieskolan Vipan även serverar frukost till ett mindre antal elever.

Kommunen har till stora delar en samlad måltidsorganisation hos servicenämnden som är kommunens interna utförarorganisation och ansvarar för merparten av maten som serveras i grundskolor, grundsärskolor och inom äldreomsorgen. Servicenämnden är dessutom en resurs för alla kommunala verksamheter i kvalitets-, hållbarhets- och utvecklingsarbete avseende kost- och köksfrågor, livsmedelsupphandling samt kostrelaterade styrdokument. En sammanfattande bedömning är att ansvarsfördelningen kring mat och måltider i stort fungerar väl och är anpassad utifrån verksamheternas olika behov. Det finns dock behov av att tydliggöra ansvaret mellan beställande nämnder och utförande nämnd.

I slutrapporten ges förslag på hur huvudmannaskapet för kommunens måltidsorganisation bör se ut. Förslaget utgår ifrån de utvecklingsbehov och överväganden som identifierats i delrapport Nuläget i Lund samt erfarenheter från andra kommuner som framkommit i delrapport Omvärldsanalys. I utredningen har tre olika alternativ för organiseringen av måltidsverksamheten diskuterats: samlad, delad och nuvarande.

Utredningen föreslår ett samlat huvudmannaskap för kommunens måltidsorganisation. Bedömningen är att samordningsvinster, ökad likvärdighet, kvalitetsförbättringar och ett mer effektivt resursnyttjande skulle möjliggöras av ett samlat huvudmannaskap för måltider. Förslaget innebär ett fokus på att utveckla styrning, ledning, processer och dialog mellan beställande nämnd och utförande nämnd för att förtydliga roller och ansvar.

Utredningen innehåller också förslag på ett antal utvecklingsåtgärder:

- uppdatering av kommunens kostpolicy

2021-01-14

Diarienummer
UN 2020/

- utveckling av styrning, ledning, processbeskrivning och dialog mellan beställande nämnd och utförande nämnd
- översyn av prismodeller och beställningsrutiner
- kommungemensamt stöd
- ökad tillgänglighet till restauranger för pensionärer

Utredningen skickas på remiss till berörda nämnder: barn- och skolnämnden, utbildningsnämnden, vård- och omsorgsnämnden, socialnämnden, kultur- och fritidsnämnden och servicenämnden. Nämnderna ombeds:

Beskriva konsekvenserna för den egna verksamheten av de tre förslagen gällande måltidsorganisation:

A. samlad organisation

B. delad organisation

C. nuvarande organisation

Beskriva konsekvenserna av de föreslagna utvecklingsåtgärderna:

- uppdatering av kommunens kostpolicy
- utveckling av styrning, ledning, processbeskrivning och dialog mellan beställande nämnd och utförande nämnd
- översyn av prismodeller och beställningsrutiner
- kommungemensamt stöd
- ökad tillgänglighet till restauranger för pensionärer

Kommunstyrelsen planeras fatta beslut i frågan under våren 2021. När kommunstyrelsen har fattat beslut om hur huvudmannaskapet ska se ut tas en plan för själva genomförandet fram.

Remissvar:

Utbildningsnämnden

1. Beskriv konsekvenserna för den egna verksamheten av de tre förslagen gällande måltidsorganisation (A samlad organisation, B delad organisation, samt C nuvarande organisation)

När det gäller alternativ B innebär detta en uppenbar risk för högre kostnader för utbildningsnämnden, med anledning av behovet av att då bygga upp ny kompetens och egna stödresurser. Detta kommer också att innebära att visst fokus behöver flyttas från nämndens kärnverksamhet och huvuduppdrag, vilket inte anses vara önskvärt.

2021-01-14

Diarienummer
UN 2020/

Utbildningsnämnden kan konstatera att skillnaderna mellan alternativ A och C är små för nämndens verksamhet. En konsekvens vid alternativ A blir det dock för gymnasieskolan Vipan. Det är sedan tidigare beslutat att denna skola kommer att få ett tillagningskök som också ska vara utbildningskök för skolans elever på Restaurang- och livsmedelsprogrammet. Kontakt mellan rektor på skolan och måltidschef på måltidsservice har redan tagits avseende att detta kök ska kunna styras av rektor och personal från skolan utifrån pedagogiska hänsyn, men bemannas till del av måltidsservice. Dessa planer måste kunna realiseras för att alternativ A inte ska få omfattande negativa konsekvenser för skolans utbildningsverksamhet.

Utbildningsnämnden upplever att nuvarande organisation i stort sett fungerar tillfredsställande. Med anledning av att alternativ A ur ett kommunperspektiv bedöms kunna möjliggöra samordningsvinster, ökad likvärdighet, kvalitetsförbättringar och ett mer effektivt resursnyttjande så förordar nämnden emellertid detta förslag.

2. Beskriv konsekvenserna av de föreslagna utvecklingsåtgärderna

Uppdatering av kommunens kostpolicy

Utbildningsnämnden välkomnar detta förslag och anser att det är nödvändigt. Nämnden ser dock inte att den föreslagna åtgärden innebär någon uppenbar konsekvens för nämndens verksamhet.

Utveckling av styrning, ledning, processbeskrivning och dialog mellan beställande nämnd och utförande nämnd

Utbildningsnämnden har sedan tidigare identifierat ett behov av ökade möjligheter för nämnden att som beställare kunna påverka såväl ambitionsnivå som pris på det som måltidsservice levererar. Detta gäller inte minst avseende gymnasieskolan Vipan som ännu inte har ett tillagningskök. Kvaliteten på den mat som levereras ut till denna skola bedöms i dagsläget inte alltid vara tillfredsställande. Nämnden välkomnar därför förslaget och kan se att detta bör kunna innebära en ökad möjlighet för utbildningsnämnden att påverka såväl kostnad som utbud och kvalitet.

Översyn av prismodeller och beställningsrutiner

Utbildningsnämnden kan konstatera att den vid årsskiftet genomförda övergången från en solidarisk till en differentierad

2021-01-14

Diarienummer

UN 2020/

måltidsprismodell har varit gynnsam för nämnden och önskar därför att denna modell ska behållas.

Kommungemensamt stöd

Utbildningsnämnden kan se att servicenämndens uppdrag som kommungemensamt stöd bidrar till att samlad och hög kompetens i frågor gällande mat och måltider finns att tillgå för utbildningsnämnden när behov av detta uppstår.

Ökad tillgänglighet till restauranger för pensionärer

Utbildningsnämnden ifrågasätter inte bedömningen att det finns ett behov av att öka tillgängligheten till restauranger för pensionärer. Då det inte föreligger något konkret förslag på hur detta ska genomföras kan dock utbildningsnämnden i dagsläget inte bedöma konsekvenserna av förslaget för nämndens verksamhet.

Utbildningsnämnden vill emellertid poängtera att om, som det anges i förslaget, endast befintliga resurser ska användas föreligger det en uppenbar risk att en förändring innebär att verksamheten försämras för utbildningsnämndens elever.

Stefan Norrestam
Utbildningsdirektör

Mats Manhammar
Enhetschef

Ordförandes förslag till beslut

Utbildningsnämnden föreslår besluta

att överlämna utbildningsförvaltningens tjänsteskrivelse som sitt yttrande till Kommunkontoret.

Beslut expedieras till:
Kommunkontoret